

**СТАНДАРТИЗАЦІЯ Й УНІКАЛЬНІСТЬ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ: ДОСВІД НДІ ВИВЧЕННЯ
ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В.В. СТАШИСА
НАПРН УКРАЇНИ**

Батиргарєєва В. С.

доктор юридичних наук, професор, старший науковий дослідник, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПРН України
<https://orcid.org/0000-0003-3879-2237>

Євтєєва Д. П.

кандидат юридичних наук, старший дослідник, заступник директора з наукової роботи, гарант освітньо-наукової програми «Право» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПРН України,
<https://orcid.org/0000-0003-0593-1632>

Бабенко А. М.

доктор юридичних наук, професор, директор Інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ, стейхолдер освітньо-наукової програми «Право» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПРН України,
<https://orcid.org/0000-0002-9498-2484>

Ворожбіт-Горбатюк В. В.,

доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник член ради з якості освіти та освітньої діяльності Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПРН України,
<https://orcid.org/0000-0002-5138-9226>

У часи трансформації суспільних відносин і додання криз, обумовлених девальвацією цінності миру в усьому світі, особливої значущості набуває правова освіта, що виражається в підготовці фахівців у галузі знань 081 – «Право», зокрема й на третьому (освітньо-науковому рівні).

Однією з авторитетних вітчизняних правничих шкіл, в якій здійснюється підготовка докторів філософії, є Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України (далі – НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПРНУ, Інститут), м. Харків. Основний фокус освітньо-наукової програми «Право», що реалізується в Інституті, зосереджено на дисциплінах кримінально-правового циклу галузі 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Пріоритетними в її змісті

визначено такі напрями: кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право; кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність [1]. Підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня відбувається відповідно до чинного законодавства, а також локальних документів на реалізацію програми в Інституті: положень про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, про організацію освітнього процесу, про Раду з якості освітньої діяльності, про порядок реалізації права на академічну мобільність наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів наукових ступенів, про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності [1]. У 2021 р. освітньо-наукова програма «Право» з підготовки докторів філософії Інституту здобула акредитацію, успішно пройшовши процедуру оцінювання її якості.

В умовах повномасштабного вторгнення, що супроводжується руйнуванням соціальної й освітньої інфраструктури, здійснені реформи в освіті свідчать про апріорність поступального інтегрування України у світову демократичну спільноту. Знаковим у цьому аспекті є прийняття 31.07.2023 р. стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти [4]. У НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрНУ освітньо-наукову програму «Право» було приведено у відповідність до затвердженого стандарту, зокрема, шляхом скорочення обсягу програми з 48 до 45 кредитів ЄКТС, а також корегування переліку обов'язкових компетентностей та результатів навчання [3].

Як відомо, стандартизація увиразнює унікальність кожної освітньої програми. Особливості освітньо-наукової програми «Право» НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрНУ полягають передусім у підготовці висококваліфікованого дослідника у галузі права, набуті компетентності якого дозволяють займатися науковою, науково-педагогічною діяльністю і застосовувати дослідницькі навички у практичній площині. Також виразною особливістю цієї освітньо-наукової програми є акцент на формуванні системи особистісних якостей успішного сучасного науковця [3]. Унікальність освітньо-наукової програми «Право» в НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрНУ пов'язана також з її фокусом і полягає в її реалізації у тісному зв'язку з фундаментальними і прикладними дослідженнями з актуальних тем боротьби зі злочинністю, що проводяться в Інституті, а також з нормопроектною і консультативною діяльністю його фахівців. Орієнтація програми передбачає розв'язання теоретико-прикладних проблем боротьби зі злочинністю, у тому числі із використанням сучасних досягнень науки і техніки, сучасних цифрових сервісів, потенціалу штучного інтелекту з суворим дотриманням норм академічної доброчесності.

Здобувачі, їхні наукові керівники та викладачі програми мають змогу долучитися до наукової співпраці і педагогічного партнерства у спільному Науково-освітньому центрі на базі Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого і НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрНУ у межах укладеного договору, а також до співробітництва з іншими закладами освіти, установами й організаціями, з якими Інститутом укладено відповідні меморандуми. Це розкриває додаткові перспективи для апробації поточних і підсумкових результатів авторських досліджень, сприяє створенню спільного дослідницького простору відповідно до положень Європейської Хартії дослідників та Кодексу працевлаштування наукових працівників [2].

Фахова спрямованість освітньо-наукової програми «Право» повною мірою узгоджена з місією Інституту, яка полягає в розвитку наукового знання у сфері протидії злочинності, застосуванні цього знання на користь кожної людини, суспільства, держави і світової спільноти. Значущим елементом місії визначено також якісну підготовку наукових кадрів, які продукують таке знання, адже системне дослідження наук кримінально-правового циклу є необхідним важелем встановлення миру і стабільного прогресу в усіх напрямках суспільних відносин на теперішній час і у період повоєнної відбудови України. Інститут є однією з провідних наукових установ юридичного профілю в Україні та єдиною спеціалізованою науковою установою в академічній і професійній спільноті, в якій здійснюються фундаментальні та прикладні дослідження у сфері боротьби зі злочинністю, виконуються аналітико-консультативні роботи в галузі нормативного регулювання цієї сфери, а також видається наукова продукція. Навіть у фазі активного вторгнення Інститут не припиняв своєї роботи, усі його структурні підрозділи продовжували працювати в надскладних умовах, які посилюються через географічну наближеність Харкова до кордонів з державою-агресором. Підтвердженням якості роботи Інституту є висока наукова репутація його фахівців, активна увага здобувачів та зовнішніх стейкхолдерів до програми, перманентні практики з популяризації академічної доброчесності в науковій спільноті, креативний підхід академічної спільноти Інституту до організації навчального та наукового процесу, проведення низки корисних науково-практичних і освітянських заходів для здобувачів.

В установі на засадах паритетності об'єднуються фахівці зі значним досвідом й академічними досягненнями, дослідники-початківці, працівники державних інституцій і громадських спільнот. Інститут є завжди відкритим для реалізації дослідницьких, соціальних та освітніх проєктів за ініціативи членів освітянської спільноти та спільно з установами-партнерами.

Література:

1. Аспірантура. Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України. 2023. URL: <https://ivpz.kh.ua/uk/%d0%b0%d1%81%d0%bf%d1%96%d1%80%d0%bd%d1%82%d1%83%d1%80%d0%b0/>

2. Європейська хартія дослідників та Кодекс працевлаштування наукових працівників: рекомендації Європейської комісії від 11 березня 2005 р., відкритий лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-275 від 03.05.2018. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/reforma-nauki/evropejska-hartiya-doslidnikiv-ta-kodeks-pracevlashtuvannya-naukovih-pracivnikiv>

3. Освітньо-наукова програма «Право» з підготовки докторів філософії Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України. 2023. URL: <https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2023/10/%D0%9E%D0%9D%D0%9F-2023-2024.pdf>

4. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України № 924 від 31.07.2023. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdeni%20standarty/2023/02.08.2023/081-pravo-dok.filosofiyi-924-31.07.2023.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-24>

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ У ЗВО

Винник Т.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна*

Організація ефективної підготовки докторів філософії передбачає інтенсифікацію процесів інформатизації та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес та наукову діяльність. Цифрова трансформація освіти і науки обумовлена, насамперед, потребами інформаційного суспільства, як носія нового мислення і свідомості, у сучасних підходах до навчання, досліджень, життя загалом.